

Jaşasın Zakafkasja zəhmətqəşlərinin ittifaqı - ZAKFEDERASJA

Bütün dünya proletarları, birləşiniz!

6-nəb il davamı

Cümə-axşam, 12 Mart, 1931-ii № 29 (456)

E. K. (b) F. Mərkəzi komitəsinin həftədə 3 dəfə
çıkan qəndli qəzetisidir.

Abına şərtləri

12 aylıq 2 m. 40 k.
1 m. 20 k.

Адрес:

Эривань
ул. Абовян № 33

KIZILSAFƏK

Jaşasın Ümum ittifaq Kommynist (b.) Firkəsi

Beş illiğin üçüncü kə'i ilinin planı həyata qəçirməqlə Zakfederasjanın təsərrüfat bazasını kuvvələndirəlim!

Zakafkasjada 250,000 hektar pambük əqin planı həyata qəçirməqlə jəz əqininə jorylmadan hazırlaşalım!

Zakfederasjanın 9 illiği

Azərbaycanda müsavət, Qurcustanda mənşevik və Ermenistanda daşnak avanturist hüquq mətləri işçi sınıfı və zəhmətqəş qəndillər tərəfindən kəzi ordynun ən jəki jərdəmləyib ilə dağylıb, şyra hüquqəti jərdəyibdən sonra, zəhmətqəş qutlesi dağylıb təsərrüfatı kymək və Zakafkasja millətləri zəhmətqəşlərinin arasında kərdəşlik sulhu tərətmeq ilə məşğyl oluyr.

Şyra hüquqəti bərpa oldykdan sonra, by cumhyriyyətlərdə əqs inklabçy firkələrinin tər-təquntuləri kuvvələrini birləşdirib, şyra hüquqətinə jəkmək və duba rə hüquqəti əz əllərinə almaq fiqirlərini daha bərkəməşylər. By bərədə Ermenistanda 1921-nci il fevral avantürəsi və Azərbaycanada Qəncə hadisəsi bir daha şəhadətliq edəbilər. Zakafkasja şyralaşana qibi zahirən əlakədə olmyjaraq çalyşan müsavət, mənşevik və daşnak əqsinklabçy firkələri, Zakafkasja şyralaşdykdan sonra kuvvələrini birləşdirib, daima şyra hüquqətinə bogmaq fiqrinde olmyslar.

Zakafkasja işçi sınıfı və zəhmətqəş qəndilləri arasında olan sulhu dahada məhəqəmləşdyrməq daxili əqsinklabçy kuvvələrini əzici zərbə endirməq və cumhyriyyətləri xarici düşmanlar hücumundan mühafizə etməq məqsədilə Zakafkasja şyra cumhyriyyətləri əz kuvvələrini birləşdirməli idilər.

By məqsəd ilə 1922-nci il mart ayında Azərbaycan, Qurcustan və Ermenistan şyra cumhyriyyətlərinin zəhmətqəş nümayəndələri jəgylyb, ətrafıly syretdə məsələni müzaqirə etdikdən və jərlərin razylıqy əldəkdən sonra by cumhyriyyətlərin bir federasiyaya daxil olmaları lazımlı tapylar və by vaktədən Zakafkasja federasiyası təşqil oluyur.

Zakafkasja federasiyasının siyasi əhəmiyyəti olmaqdan başkə bejuq dərəcədə iktisadi əhəmiyyətində vardır.

Qurcustan, Azərbaycan və Ermenistanın təbiət-coğrafi şəraitləri ojdəyiq, by cumhyriyyətlərin biri — biriylə sikkə iktisadi əlakələri olmamadan istehsalat kuvvələrini artıryb, tərəkki etmələri gəjri mümkündür. Bynu müsavət, daşnak və mənşevik firkələrinin həqumranlıq devri bir daha suhyt etdi.

Zak. Xalk Komissarlar Şyrası sədri: ORAXELASHVILI joldaş

Zakfederasiyasının sajesindən sabik Rysijlə müstəmləkəsi olan Qurcustan, Azərbaycan və Ermenistan ilbə — il tərəkki etmədə və xalis ziraət məmləkətinə sənaje — ziraət məmləkətinə dənmədedirlər. Baqy, Qəncə, Tiflis, Kytais, Batym, İrevan, Leninakan və sair şəhərlərdə jəni fabriqavə zavodlar jəgyşdən sonra qəbebeq qibi qəşərmədedirlər. Zakes, Dzora çesler jəni fabriqa və Zavodlara ucyz enerji kuvvə vermədedirlər və verəcəqlər. İşçi sınıfı zərbəçiliq və sosializm jəryşlyb qənişləndirərək, zəvk ilə işə jəryməş, əsqiliğin tər — təquntusuna son zərbə endirərək, jəni aləm — sosializm cəmiyyəti kymradəyir.

Karaxakkal, Mygan, Sərdara-

Çin ilə tam dostluq siyasəti

Çin və şyralar ittifaqı arasında jəki jərdəmlər başlancaqdır. Çin nümayəndəsi Modyky bəjanatda bylynyb demisdirqi, şyralar ittifaqı ilə tam dostluq münasibətə başlamaq üçün əz hüquqətinə təlimat almışdır.

Amerika şyralar İttifaqıny tənymalı.

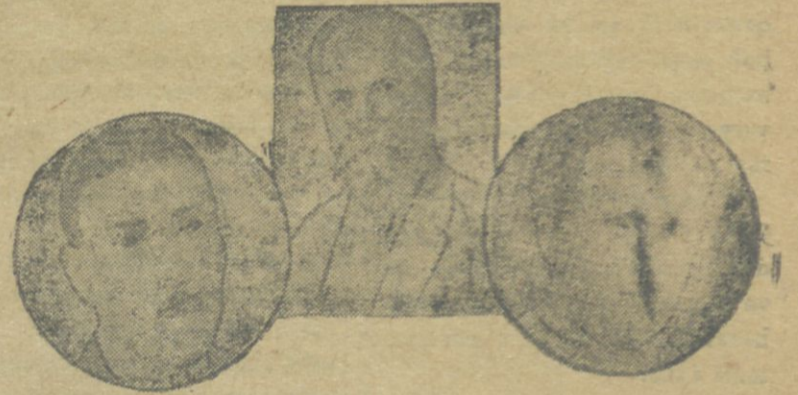
Amerikanın bejuq siyasi əxslərindən Senator Borah Senatda bejuq bir nutu danıyryb, şyralar İttifaqı ilə siyasi münasibətə başlamaq lüzumy kejd etmişdir. Borah demisqi, şyralar ittifaqı millətlər arasında əz müvafiq jərinə işğal etməmiş dünyada sulh olmaz. Sonra Borah Amerikanın şyralar İttifaqına kərsə dostane siyasət təkib etməqi tələb etmişdir.

By il Zakafkasja çəllərində 1550 traktordan ziyədə çalyşacaqdır. 250 bin hektar pambük jərindən 233 bin hektar traktor ilə əymələyəcəkdir.

Dəğylıq fərdi qənd təsərrüfatları iri kollektiv təsərrüfatları ilə əvəz olmadadırlar. Kollektivləşmə əsaslı üzərə kapitalist sınıfın tər-təquntusu olan kylaklar ləğv olmadadır.

1931-nci il sənaje — malijje planıny 100 faizlə həyata qəçirməq, 2-nci bolşevik jəzyə hazırlıq kəryyləməq, kollektiv hərəqətinə qəniş jol verməq, 250 bin hektar pambük əqmeq ilə dahada Zakafederasiyanın təsərrüfat bazasını kuvvələndirmiş və bynyinlə düşmənlərimizə əzici bir zərbə endirmiş olarız.

Jəşasın Zakfederasiya!
Jəşasın K. (b) Firkəsi!

Zakaf. Mərkəzi İcraje Komitəsi sədirleri (Səğdan) ANANJAN, MAXARADZE, və MYSABEKOF joldaşlar

UMYMI QUTUBXANADAN istifadə ediniz

İrevanın turq zəhmətqəşləri, pedaqozi tərqi və tələbələr ümumi devleti qutubxanədən çok az istifadə edirlər. Devleti qutubxanənin qutlevi — kraetxanesi vardır qı, orada hamı kəraət məşğyl olabiler, elmi kəraət kəbineti də mövcud olub, elm əməqləri və elmə həvəsqaq tələbələr qutubxanə fondyndan istifadə edəbilər.

Turq okucylar rıscadan başkə, qutubxanənin turq bəlməsinə dəndə istifadə edəbilir.

Zakfederasiya təşqilatçylarından QIROF joldaş

Bir ildən artıqdır qı, ümumi qutubxanədə turq bəlməsi mövcud oldyğundan Azərbaycanda və şyralar İttifaqıny hər jərin də çykan bütün turqə qitəh və şyrnalları alınyb oluymaq üçün kabinetdə kəylyr.

Bütün by yjğynlyklara bəkməjaraq, turq zəhmətqəş və ziyalılar çok az qəlib, həmaz mədəni idarədən istifadə etmələr.

Ümumi qutubxanənin xərda millətlərə xidmət etməq cihətdən hələ bir çok noksanlar vardır, həmaz noksanlar, turq aktivlərinin qutubxanə ətrafında toplaylyb və olan noksanlara qəstərmələri ilə arada kəldəylyla bilər.

Turq məqtab, klyb — kraetxanələri ilə ümumi qutubxanə arasında rabitə mövcud dejidir, halbyqı ümumi kraetxanə əz tərübə və qəstərişləri ilə həmaz kraetxanalara çok faide verəbilər, by bərədə təkşir kraetxanədə oldyğy qibi, ziyadəsillə turq mədəni məarif idarələrində vardır.

Zənimcə İrevan turq zəhmətqəşləri, ümumiyyətlə etibarlı, ümumi kraetxanəyə tənyş dejidirlər. Məqtab idarələri və digər ictimai turq təşqilatları kollektiv syretdə ekşyrsjalar təşqil edib, kraetxanənin işləri ilə tənyş olmalıdırlar.

Xərda millətlərə mədəni — məarif işində xidmət etməq üçün devlet bejuq nəgdə vastələr bəredərək, imqanlar verir. By işi anlaşıb tərrib etməli və by syretlə mədəni — məarif inklabı işinə jərdəy etmiş oluyr.

M. Çimenjan

Mutlakijət əvəzinə

miljonlar huquməti

Artıq 14 ildir qı sabik rısjje də mənhs - zulmqr və zəhmətqesler cəlladə mulqedar - byrzyazja huquməti - rys çariz mi milyonlarca işci - qəndli və əsqərlərin əli ilə jəkməşdər.

1905—07-nci il inkilab, 1907—14-nci il əqs-inkilab və irticailiq həmdə 1914-ncü il cahan muharəbəsi fevral inkilabı üçün zəminə hazırləşdər.

Çunqı 1905-nci il inkilabında proletarjat nəzəriyyə və əmələ təcrübələr alsb, menşevik və sja demokratların çəğır nəzəriyyəsi ehsinə olarək, jeni vıryuşmaja və çar ilə byrzyazjanı kımaga hazırləşdər.

4—5 miljona kədər zəhmətqeslərin elməsi və əhliyyətinə səbəb olan, dağədbər cahan muharəbəsi proletarjatan səjəsə vıryuşmasına daha jəkməşdər və hazırləşdər.

Çarizmin irticailiqindən və cahan muharəbəsinin fəlaqətinə tənqə qələn işci—qəndli və əsqərlər by vəhşilliqə, xərabəzarılığa və acılığa xitam verməli idilər.

Fevralın 23—24-də sabik Petrograd qəçələrində birinci dytüşmadan sonra, ordy hissələri təmamilə xəlq tərəfinə qəçib, inkilabın məsələsini həll etmiş oldy.

Martın 1-ndə inkilab Moskva dədə galib qələb, Martın 2-sində Nikolaj həzretləri vagonda „nə edim necə edim“, deyə—deyə tənqə düşməsinə imza etdi.

Cahan muharəbəsinə əvvəldən axıra kədər zidd olan bolşeviklər həmin muharəbənin kyrtarması üçün jenedə işci sınıfı başında dıymış idi. Fəkat bir tərəfdən 1907-nci ildən 1910-ncy ilə kədər irticailiq, diqər tərəfdən isə cahan muharəbəsi, sosial demokrat (b) firkəsinə ağır zərbə olyb, zəif bir hala salmışdır. Proletarjatan jəlançə „dostlar“, menşeviklər isə təmamilə byrzyazja laqerinə qəçib, proletarjatı safdılar.

Jaz əqinə hazırləşır

By səbəbdən inkilabın hərəkət edici kuvvələri proletarjat, qəndli və əsqərlər olmasına bəkməjarək, huqumət Liberal byrzyazja əlinə qəçərək, muvəkəti huqumət təşkil olınyr. Mu vəkəti huqumət təmamilə imperjalist səjəsətini davam edib. „Muharəbə galib qələnciyə kədər“, „Məclis muəssəsən galibij jətdən sonra çəğırılmalı“, və „Topaak isə Məclis muəssəsənin həllinə saxlanıy“, qibi sezərlər qifajətləndirdi.

Muvəkəti huqumət və onun başında dıran imperjalist və byrzyazja lakejləri Miljukov və Qerenskilər elqəni ucyryma, acılığa, və zəhmətqesləri fəlaqətə dogru aparıb, ez xajılığını təmamilə zahirə çəkərdilər.

Bolşevik tərəfinə qəçmiş şuralar by xəjən byrzyazja huqumətini jəkmək və „Butun huqumət şuralarındır“, şuarınlə mejdana alar.

İmdi artıq „təbligatdan hərəkət qəçməq“, vəkli çatmış oldy.

Əqs inkilabçə huqumət hər jerdə „işci və əsqər şuraları və bolşeviklər üzərinə hucuma basılab, onlar dağıtmağa və işci sınıfın təqsislah etməyə başılab.

Fəkat Karnilov usjanı ilə əlakədər olarək, qerenski tərəfindən silahlanan işci sınıfı artıq by silahlı ez kardəslərinə jək, həm karnilova və həmdə qerenskiyə vıryumağa və muvəkəti huquməti jəkməyə başılab.

Bojləliqlə 20 oktyabrda Petrograd şurası inkilabı hərbi şura təşkil edib, 25 oktyabrda proletarjat və inkilabı ordy vagzalı posta — teleqrafı dytarək, ajrı ajrı nazirələr həbsə alınmakla, muvəkəti huqumət jəkməyə və bejuq oktyabr vasitəsilə proletarjat haqimijəti işci qəndli huquməti — kyrylyr.

Inkilabda proletarjatan muttəfik milyonlarca jərim proletar və xərda qəndli əhalisi və butun muharəbə edən əlqələrin proletarjatı idi.

Muvəkəti byrzyazja huqumətinin işci sınıfına və qəndli qutlələrinə jəlançə oldyğyny Lenin aşqar qəçərək, 1917-nci ildə by vəzijətdən çəkmək jollarını firkəmizin Aprel ayında olan konfransındə, ez „Aprel tezislərində“, aşqar və duz qəstərmışdər.

Ancak Leninin qəstərişi və rəhbərliji ilə firkəmiz işci sınıfı və zəhmətqes qəndli qutlələrinə, o çəkməz vəzijətdən kyrtarıb, oktyabr galibijətlərinə aparıb.

Kommynist bolşevik firkəsi istər cahan muharibəsi və istər sə muvəkəti huqumət zamanında xərabəzarə donmuş əlqəni aşıdanlık və -soşjalizmə dogru aparıb.

(12—mart qunu)

Yzyn illər və eslər boju Rısjje zəhmətqesləri çar xanədanın ejs—işrət və səadəti yğrynda istismar edilərək, milyonlar kырbanlar vermışlərdir. 300—ildən ziyadə haqimijət surən Romanof nəslı, ağalıklarına məxsus olan ərazinin bir kərbş qənışlənməsi üçün on dəfələrlə cəhanqırlıq muharibəsi aparmışlar (1904—il rys japon, 1914—nci il cəhan muharibəsi və sairə).

Ajdyñ həkikətduqı by muharibələr jəlməz zəhmətqeslərin sel qibi akydələn kanları ilə aparılardı. Bir tərəfdən xarici huqumətlər mejdanda can və rən rısjje proletar və zəhmətqes qəndliləri iqnci tərəfdən isə daxili tokkışmalar, vıryuşmalarda əzlərinin dəniz qibi dalğalanıb təqulmuş kanlarına təsadif edirdilər.

By hal 1905—ci il 9 janvar hadisatında daha ajdyñ qəzənnə qətirildi.

By anə kədər çarın əzlərinə ata təsvir edən işçilərə həmin hadisət çarın çirqin simasının işçilərə qəstərđi.

1914—ci ildə aparılan cəhan qırlıq muharibəsi zamanlarında II—ci internasional başçıların dan Karl Kaytsqı butun əlqələrin proletarjatanı ez vətənlərinin mudafiasinə dəvət etdiqı halda, internasionalın sol cənahlı başda (Lenin) olmaq üzrə „muharibə—muharibə“, şuarınlə mejdana atmaqla, dunja işçilərinə xitabən „II—ci internasional inkilabçə simasının itirib mudaraçə moke' dydy“, deşirdi.

Aparılan kanlı vıryuşmalar byrzyazjanın bazarını qənışləndirməq məksədi ilə aparıldıqı üçün, rısjje byrzyazjası muharibəni müzəffərətə üçün butun kuvəsini səfərbərliqə almışdı.

Nəhəjət 4—illərlə surən cəhan muharibəsi işci sınıfını

14 ilin ərzində Şuralar ittifaqı işci və qəndliləri artıq hər bir şeyi anılamışlar. Onlar Çar və byrzyazja devrlərini ez qəzərləri ilə qəçmüşlər. Şuralar ittifaqı işci və qəndliləri jəkməklə rə mutlakijət və byrzyazja kyrylyşlarına imqan və ictimaj verməzler.

Kommynist Bejnəlməli rəhbərliji altında şuralar ittifaqı işci sınıfı—dunja proletarjatı ilə əl ələ verib, jeni dogacık olan imperjalist muharəbəsinə vətəndaş muharəbəsinə və cahan inkilabına döndərilməsinə hazır olmalı.

Bizim oktyabr inkilabı dunja proletarjatanı dər olmalı və butun dunjada azlar həqmranılığın jəkəb, milyonlar huquməti kырmaləşdilər.

Rizajev

RYSIJJE ÇARLYGBNBN DƏVRİLMƏSİ

1917-nci il fevral inkilabı qunları, Petrograd qəçələrində

və zəhmətqes qəndliləri butunluqda dənçi halına salmaqla, əlqə təmamilə təxribətə yğrajaraq insanlar adam əti belə jəməqə məcbyr olırdılar.

Bəjlə bir vəzijət məqsədində butun inkilabçılardan jəlməz vəzifəsi zəhmətqes qutlənı səfərbərliqə almakla çar ağalığına bir dəfəliq nəhəjət verməqdən ibarət idiqı, byda 1917—nci il 12—martda vəkə oldy. 12—mart qunu rısjje tarixində bejuq bir xətlərlə kejd edilərək, istibdadın axırançə qununu təmsil edir. Inkilabın proletar mənafeı, üçün rolynyn olmasına bəkməjarək ancak kejd etməlijiqqı, by zamanlar Lenin bolşevik firkəsinin məqzəi komitəsinə „Yzakdan məqtyblar“, adlı bir çək məqtyblar jəzərđə.

Proletar sınıfının dahisi fevral inkilabını təkdır edərək, bejlə jəzər „fevral inkilabı isə başına byrzya—imperjalist huquməti qəçirmışdər və firkəmiz by huquməti bilmərrə e'timad və jərdəm qəstərməməli, təbligat və təşvikat jəllilə onun işci qəndli şura huqumətilə əvəz edilməsinə hazırlamalıdır“, deşirdi.

Inkilabdan sonra iş başına qəçmiş byrzya huquməti işci və qəndlilərə jəlan və dələr ver məqlə muharibənin davamını və muvəffəkijətlə nəticələnməsini jorylmadan aparardı.

Artıq həkikətduqı yzyn mudət sənqərlərdə can çürüdən zəhmətqeslər cəhədən evirəne kaçır və silahlarınlə düşməne ez razılıqları ilə təslim edilirdilər. By zamanlar rısjje proletarları arasında artıq nüfuzə malıq olan menşeviklər və qəndli illər arasında isə es-erlər zəhmətqesləri cəhəje dəvət edərək, xyljəvi vədələr quruidirdilər.

Əlqənin və qutlələrin by vəzijətində Lenin jəlqəş xarici əlqədən qələrək (4-aprel 1917 il) ez çəkmələrdə huqumətin iç jüzünü açmaqlə zəhmətqeslərə anılamagı və mulqedar topaklarınlə zəbtini həjətə qəçirməq və qəndlə jeni usylları məhqməşdirməq üçün jətlərdə qəndli komitələri jəradılmasınlə tələb edirdi diqər tərəfdən Le-

nin „huqumət şuraları“, şuarınlə ortalya surduqda menşeviklər deşirdilər.

„Bolşeviklər hərə—mərciqlə salırlar, qəndlərdə piçaklaşma düşəcəq, qəndlilər toprak üstündə dalaşacaklar, əsqərlər cəhədən kaçacaklar, əqsinkilab başlanacakdır və sairə.

By cumlələr ony qəstərđiqı, həkikət halda huqumətin verdiqı vədələr jəlməz muharibənin aparılması və qəndli işin dızenə düşməsinə məhqməşdirməqdən ibarət olarək, verilmiş.

Həkikəten xəlkin səbr qəsəsi dolmuş oldyğyny qəzəlcəsine kiymətləndirən bolşeviklər məsələni kiyjəməz həjətə qəçirilməsinə və qutlənı səfərbərliqə almak məsələsinə ez karşısına kojarək, 1917—ci 7—nojabırda ənqəl tərətəqdə olan muvəkəti huquməti mejdandan kojarək, proletar və qəndli huqumətini kырmağa muvəffək olabildilər.

Oktyabr inkilabı ıtyhatə nəticəsində topraklar qəndlilərə sənəje isə işci sınıfına verildi. By qulərdən başılabarək ağalığı əbədilliq əlindən qəçmiş mulqədar və byrzya jətmada osanmadan şura huquməti əljəhinə əqs kuvvələr tolamagə sry' etdilər və 18-nci ildə əlqədə vətəndaş muharibəsi əlavlanmagə başılab. Bolşevik firkəsinin sadıq rəhbərliqi ilə butun daxili əqsinkilab kuvvələri məglybjjətə duçar olarək, 3—il belə dıyam edən vətəndaş muharibəsi nətiçədə əqs kuvvələri əzdirdi.

10—ildir qı, firkəmizin şarlı rəhbərliqi səjəsində əlqədə əsajə bərpa olarək xəlq təşərrufatınınlə juqsəlməsi bərpa devri və nəhəjət jəniden kырmaq devrlərini bejuq muvəffəkijjetlərlə aparıldı.

Kollektivləşmə esəsə üzərə kapitalizmanın tər-tequntusu olan kылaklar bir sınıf olarək legv edilir.

Koj div addımları ilə jəri ləməqdə olan xəlq təşərrufatınınlə juqsəlişi karşısında kərğa qibi kырıldayan sag „sol“, oportynistlər və onlarla bərləşdərmiş rolynı ifa edən təmajillər anlaşılarqı, Leninizmanın parlak galibijjetləri və firkənin baş xətti yğrynda butun kuvvələr səfərbərliqə alınmışdır.

H. Mamedof

İŞ VƏ MƏHSYLATYN DUZOYUN BƏLUNMƏSİ TƏŞQILI KOLXOZLARYN OYUC LƏNDIRILMƏSİ VƏ jeni juqsalisini təmin etməq şartıdır

Kolxozlarda işi təşqil etməq kijmətləndirməq və hesaba almak həkkində

Təlimat

(Əvvəli keçən nomrədə)

Kolxozyn əməq cədvəli №

Toprak hissəsinin (jaxyd təsərrüfat bəlməsinin) adı, Brigadə

Adı və Famiyyə	İşin qunlarə qərə məkdarı və nov'i						İşin qunlarə jaxyd sətərətini umyım məkdarı		
	1		2		3	4		5	6
	İşin nov'i	İşin məkdarı	İşin nov'i	İşin məkdarı					
Ə. Rəhimov	Şym	10 s.	Şym	5					
B. Əli oğlu	dirmək	5 "	malal	10					
A. Bağırov	Əqin	10 "	Əqin	10					
ve ilx.									
Uzvlərin apar-dır, is									
3 y m	3 heq.		2						28 h.
dirmək	3 "		2						25 "
Ə q i n	2 "		3						28 "
Syvarmak	2 "		3						20 "
ve ilx.									

Əməq hakkı, istihsalat normaları və əməqin qunlarə qərə Kimətləndirilməsi

1. Əməq hakkı qənd təsərrüfatyn bütün bəlmələrində və bütün nov'i əsas işlərdə məsələ şym, əqin, dirməkləmk, şitil etməq, bag işləri, qaq, ot beçini, xırman, pamyk, tutun və diqər bitqilərin məhsylat toplayış həkkində tədbik edilmişdir.

2. Əməq hakkı fərdi və dəstə kajdəsilə qəçirməq olar.

3. İstihsalat normaları duzəldəndə elqə olarək ən yaxş kolxozcy zərbeçilərin istihsalat normaları kəbyl etməli.

4. İstihsalat normaları əsas uzərə hər kollektiv, kijmətləndirilmiş iş qunları ilə, hər əməq vahidi üçün bir dəfəndə (bir heqtar şym, bir heqtar dirməkləmk, toplamaq, qaq, muşjen məkdarında inəq sagmaq, şitil basdırmaq, və diqər işlər) iş əməq hakkı kajdəsilə dəre etməq lazımdır. Kolxozcylyarın əməqini pyl ilə (manat, kəpəqlə) kimətləndirməq kətiən kədəgen edilir.

5. Əməq vahidlerini əməq hakkı və iş qunları ilə kijmətləndirməq üçün kollektivin bütün nov'i işlərini əşaqdəki vətchə bəlməq lazımdır.

a) Junqul işlər,
b) Orta işlər,
c) Ağır və muşjen təcrübə tələb edən işlər,
ç) Mütəxəssisliq və yslatlıq tələb edən işlər,

İşin numyevini təksimini əşaqdəki trizlə jəpmək olar:

a) 1. at çəqməqi 2. çobanyn jərdənciylığı, 3. Movlərin toplanması, 4. Alaq ot və daşlarə toplamaq, 5. çəreç və sy qətirməq, 6. zibil, jem, toxumlyk aparımağ (juqlənmədən və və jərində duzəne sakmakla), 7. kartofil toxumynun çuxyrlara basdırılması və kolxoz tərəfin dən by çəreçə koçylan diqər işləri junqul işlərdən saymaq.

b) 1. Pazə və diqər jer altı meşvelərin el ilə çəkərlməsi 2. çəreçə əqini bitqilərinin qaq, seşreçlənməsi və bogazlarə doldyrmək işi, 3. oty toplaş, bag bağlamağ, 4. hejvan otarməq, 5. Pamyk, uzum və tutun məhsylatlarə toplamaq, şitil basdırmağ, bag açmağ, ot və taxılın jygmağ, xırman dəqməqi toxum təmizləməqi, şym etməqi və kolxozyn by qibi zəhmətlər sərəsəmə kəyməqə münasib qerulən diqər işlər, orta işlər sayılmalıdır.

e) 1. Jeni arx açmağ, 2. Malalaməq, 3. Ağac qəqlərini çəkərməq, 4. Baş mehter, maldar, donkyzcy, koçynçy, ev davzəni saxlayan və kolxozyn by çəreçədən sayılan diqər işlərini ağır və xşysy təcrübə tələb edən işlərdən saymaq.

ç 1. Traktorislərin işləri, 2. səpmə əqin edən, bag bydamak, dəmirçilliq, çilnqərilliq, dūqərilliq, 3. Bəçən və xırman edən maqunlarə üzərində çalyşmağ juqsəq dərəcədə olan işlərdən saymaq.

İşin bir qunluq hər nov'i zəhmət norması kimətləndirəndə həman işin əşqərlığı, junqullıqını jaxyd nov'ini nəzərdə dytməli, məsələ, junqul işləri 3/4 zəhmət qunu, orta işləri 1 zəhmət qunu, ağır işləri 1 1/4 qunu və hasili ysta əməqçilərin zəhmətini 1 1/2 zəhmət qunu kimətləndirməli.

4. Hesaba almağ və əməq həkkinin tədbikini dahada əşanlaşdırmaq məksədilə istihsalat normaları əsas üzərinə muşjen etməli qi, hər kolxozcy bir işi kəldərməklə ifa etdiji zaman neçə qun almaly dır (işin vahidi bir heqtar, bir sentneri jaxyd muşjen məkdar-hejvanlarə və ilx. kəbyl etməqlə kijmətləndirməni əşaqdəki vətchə ifa etməli:

İşin adı	Bir qunun istihsalat normalı (heqtar, sentner jaxyd dənə)	İşlərin əşqərlığı və noine qərə sətəje koçylması	Qunun iş normalının iş qunları ilə kijmətləndirilməsi		Əməq vahidinin zəhmət qunu ilə kijmətləndirilməsi	
			qunlar	Bunların 100-ni hissələri	Əməq vahidi məkdarı	Bütün qunlar ilə qunların 100-ni hissələri
Bir dəmirli qotan ilə şym edən şym	1/2 heq.	orta	1	—	1 heq.	2
" " hodaga	1/2 "	junqul	—	75	1	50
2 rakadən 1 zikzak dər. 1 uzundər mışlanması	3	"	—	75	1	25
11 çəreçə əqin edən ilə əqin	3	orta	1	—	1	30
Ejnisi at surəne el ilə səpmə	3	junqul	—	75	1	25
Bamidor, qələm şitil edənə	1200 d.	orta	—	—	1200	1
tutun basdırana, sy varana	2500 "	"	1	—	2500	1
Pamyk jaxyd diqər çəreçə şym bitqilin birinci qaqə	1/8 heq.	"	1	—	1	8
Bag açmağ	1/6 heq.	"	1	—	1	8
Bag bydaməq	1/10 "	ysta	1	50	1	15
Malalamak	1/4 "	ağır	1	25	1	5
Pamyk tarlasyn 1-nel dəfə syvarmağ	1/2 "	orta	1	—	1	2
3 nci heqt "	1	"	1	—	1	1
Oty qərantı ilə biçm.	1/8 "	ağır	4	25	1	75
Kışda hejvana bəkməqə	16 ineq jax. e. 250-300 ko jyn	orta	1	—	16 ineq jax. e. 250-300 ko jyn	1
Çobanlara		"	1	—		1

Hesaba almağ əşanlaşdırmaq məksədilə rəkməlin 100-ni hissələri xulasələşdirilmişdir

Bütün kolxozlar jax əqinlə başlanma kədə istihsalat normaları tənzim etməli, bütün nov'i işləri iş qunları ilə kijmətləndirilməli, əməq kijmətinə məxşys cədvəl duzəldib qəzə çatan jere əsmələrdilər.

5. Normaja alınmayan işlər (sədrilərin, hesablarə, bəlmə rəhbərlərinin) həkkində kolxozyn umyım iclass muşjen edə çəqqi, həman işi qərən kolxozcylyn bir həftəliq jaxyd bir aylıq işi neçə iş qun hesab ediləeçdir.

6. Hər bir iş həkkində, onun məkdarından başka (xşysilə əməq həkkilə halında) nov'ində jaxş hesaba almak lazımdır. Kolxoz idarəsi, həm birigadalarından və həmdə fərdi kolxozcylyardan işi kəbyl etdiji halda, işin kəbyly və nov'ini bəlli etməq üçün xşysy kajda koçymalydır.

7. Hər bir kolxoz öz ən yaxş əməqçilərinə muqafat verməq üçün xşysy muqafat fondy təşqil etməli dir. Dairənin kolxozlarə muqafat verməq məksədilə dairənin toprak zəbəsini və kolxoz birliçidə o cur fondlar təşqil etməli dir.

Muqafat əşaqdəki işlərə qərə verilməli dir:

a) İstihsalat programı icra və artıqlığı ilə tədbik edildiji,

b) İstihsalat normaları artıqlığı ilə tədbik edildiji,

c) Məvsimi və müddətli işlərin vaktından k a b a k icra edildiji,

ç) Juqsəq nov'i işlər qerulduju,

d) Maddələrə, jəmə, jəkaçak maddələrə kəmət və ziyanlar ələjhinə muvəffəkiçetli mübarəzə aparılığ,

e) Ambarlar, tovlalar və diqər binalar təmiz və kajdalə saklanılığ.

ə) Hejvanlar və qənd təsər. inventarə təmiz və keçdi saklanılığ haljarda verilir.

Bütün bunlarə təmamilə jaxyd olarək bir kismini icra edəndə muqafat verməq olar. Muqafatlar, pyl, sənəji mallarə ilə, ekskursiya və kurslara qəndərməq və ilx. le ifa edilmişdir.

8. Əməq intizamynə pozanlar, iş normaları icra etməjənlər, iş nov'ini əşaqə salanlar və əməq həkkilə sətərlərini pozanlar həkkində əşaqdəki çərimə kajdalarə tədbik etməli:

a) İctimai məzəmmət (umyım iclasda, divar qezetesində kara taxtaja jazmaq və ilx.),

b) İdarə və brigada adından təhmət.

c) Maddi çərimə (kolxozyn muqafat fondyna verilir)

ç) Əşaqə kijmətləndirilən işlərə nəki etməq.

d) Muşjen müddətli işdən qənar etməq.

Əzqənin əməqi hesabına jəşaməq səvəreç, işlah olunmijan muftəxorlar və baş saxlıjanlar umyım iclasyn kərarə ilə kollektivdən qənar edilirlər.

Əvvəli kədən pyç etməq və əşqar ziyançılık üçün nə inqi jalənz kolxozdan qənar etməq, hətda cinajət məsilyçetini altna alınmalıdır.

3. Zəhmət qunlarinə qərə qəilir və məhsylatyn təksimi

1. Kolxozyn əxz etdiji bütün qələri (xəcləri və fondlara verirlənləri çakdıkdan sonra) əməq qunlarinə qəri, hər kolxozcylyn zəhmət məkdarı və nov'ine qərə pajmalı. Məhsylatyn təksimini nəfərlərə topraga əmyala jaxyd diqər əlamətə qərə pajlamağ kətiən kədəgen edilir.

2. Şej-şujalyar (i s t e b l a ç ehtijacatə üçün). onlarla bərabər fərdi istifadə üçün brakylan hejvanlarə jemi təksimini jalə (Ardə 4-ncü səhifədə)

Erm. kolxoz mərqəzinin təlimatı

(Əvvəli 3-ncü səhifədə)

bu hər kolxozçunun apardığı işin miqdar və növünə görə pəhləməkdir. Əmvala qarşı məsr edilən umumi qədrin 5 faizini onların əmvalı kəmətinə görə yalnız o kolxozçular arasında pəhləmə, hansılar qı əmvalıların umumiləşdirilmişdir.

Kolxozlarda istihsalat müşavələri

1. Hər kolxozda birləşmə şərti istihsalat müşavəsi təşkil etmək lazımdır. İstihsalat müşavələri kollektiv, onyın belmələri və brigadalar nəzdində olublar.
2. Kolxoz sədrinin, belmələrin və brigadalar rəhbərlərinin apardığı zəhmətlər onyında eləcə də qı, onlar şəxsən həmmən müşavərə işlərinə rəhbərlik etməklə, kolxozçunun təşəbbusundan nə kədar istifadə və ony istihsalat müşavəsi işlərinə iştirak etdirmişlər.
- Hər bir kolxozçu və kolxozçu kadən istihsalat müşavəsinə aktiv syretde iştirak etməlidir. Kolxoz mütəxəssislərini iştiraq isə məcburdur.
3. Kolxozçy umumi istihsalat müşavəsinə təşkil və rəhbərlik edən hejət idarə rəhbərlərindən biri olmalıdır. Belmələrin və brigadaların müşavəsi isə onların rəhbəri rəhbərlik edəcəkdir.
4. Kadənlər istihsalat müşavərlərinə cəlb etməli, fəkət ələ iş jaxyd isə belmələrinde qı kadənlərin zəhməti ustundur, o halda xsyys kadənlər istihsalat müşavəsinə təşkil etmək lazımdır.
5. Kolxozçy istihsalat müşavəsinə qənd syrasın istihsalat müşavəsinə isə səkə əlakə saklamalıdır, by syretlə qənd syrasın tərəfindən rəhbərlik tə'min edilmiş olr.
6. İstihsalat müşavəsinde birləşmə şərti əzəyda qı məsələlər təhkiik edilməlidir;
  - a) İstihsalat və maliyyə programı,
  - b) kolxozçy məvsimi işlərinin işçi təkvimi programları,
  - c) Belmələr ilə brigadaların programları,
  - ç) İstihsalat normaları,
  - d) Əməq hakınyn kəmətin dirilməsi,
  - e) Sosjalizm jaxsı və zərbəçiliq mükavəlamələri,
  - ə) İş növünin məsələləri,
  - f) Brigadalar tərəfindən nərjadaların ifadə qədisatı,
  - g) Əməq intizamın məsələləri.
  - q) Muftəxərlər ilə əməq intizamın pozanlar ələjhinə muba rəzə etmək məsələləri.
7. Maqna traktor stansiyası tərəfindən xidmət edilən kolxoz

ların istihsalat müşavərləri həmmən stansiyalar tərəfindən təşkil və rəhbərlik edilir.

Sosjalizm jaxsı və zərbəçiliq sahəsində

kolxozçy, əməq təşkil sahəsində, əsas məsələsi, kolxozçy qutlərlərin jaxsılıq təşkil və ona istikamət verməq olub, onları sosjalizm jaxsına və zərbəçiliqə sovk etməlidir, by barədə lazımdır:

1. Kolxozçylər qutləvi syret də təşkil və zərbəçiliq işinə cəlb etməq, ən jaxsı kolxozçylərin, brigadaların və fərdi təsərrüfatların həmmən sahədə ələ qətdirdiqləri muvəffəkiyyətləri za hire çəkərmək və onları diqər kolxozlar üçün xusysijet etdir meq.

Sosjalizm jaxsı mükavəlamələri istihsalat müşavərlərində və umumi iclaslarda təhkiikə alınmalıdır.

2. Sosjalizm jaxsı və zərbəçiliqdə qəzə çarpan brigadalarla və əlahiddə kolxozçylara kolxozçy muqafat fondyndan, birləşmə muqafat verməli. By sahədə muvəffəkiyyətlər ələ qətdirən kolxozçylara isə qənd təsər. alətləri və avto maqınalar ilə muqafat verilib, kredit, mədəni—jaxsı məsələlərində birləşmə çiləq verməq, zərbəçilərə səna je mallar almaq üçün imtiazlar verməli, təhkiik və ekskursiya qəndərmək məsələlərində də ka bəqa çəqməli.

3. Batraklar, joksyl və ən jaxsı ortabab kolxozçylar və qəncələri, jeni sosjalizm kəjdeləri tələdən və juqsəq istihsalat rəkmələri verən brigadalarda təşkil etməli.

Kolxoz mərqəzi idaresi, butun dairə kolxoz birləşmələrinə, seksiyaların və kolxoz idarələrinə by təlimat qəniş syretde martın 5—nə kədar arın jərjərdə və martın 15—nə kədar isə dajlək rayonlarda qutləviləşdirib ony fərdi kolxozçylara çatdırma qı taprıyır.

Kolxoz idarələri by təlimat umumi jəqncaklarda istihsalat müşavərlərində təhkiikə alməqa məchyr olub, həmmən işə, fərdi təsərrüfat sahəblərində iştirak etdirilməlidir.

Istihsalat normaların tənzimləmə, iş qunune qərə əməq həkkinə kəjmet verilməsinə ə hesabla dikket jətməlidir, jəz əqininin başlanma cən hər kolxozçy anlasın qı, kolxozçy məhsuly əməq miqdarı və növünə qərə pəhləməkdir.

Erm. kolxoz mərqəzi idarisi sədri: A. Myradjan

Zijənçylara cəvab veririq DƏQİƏRLİ-KƏRAR

“Zakafkasja federatsiyası”, adına olan Zak. Bahtarlıq institutunun tələbələri və professor müəllimlərin mitingində II nci internatsional rəhbərlik altın da bizim ələqədə irəli qədən Sosjalizm kyrylyşına jol verməməq məksədi daşyır, dunjada jəqə nə olarək, sosjalizm kyryş ələqəyə qarşı aqık mübarəzə və zijənçilik edən əqsinkiləbəz zijənçylər təşkilatı həkkində jol. Amirjanın xəbərini dinləyib: məqəbin mitingində II nci internatsional əqsinkiləb hazırlıq faktların kejd edərək, kommunist firksəsi və huqumət qarşıсында əz hazırlıq təhkiik bildirib Lenin firksəsinin rəhbərliqi ilə dunjada jəqəne olan proletarja diktatyrası ələqəsini intervent joly ilə jəkmək istəyən II nci internatsional neqərləri hərrəqlərinə lazımy cəvab verməyə hazır əldəklər kejd etdilər. Ələqə səna jenin juqsələməsi, əlliqcə kollektivləşmə, və by əsas üzrə kyakların bir sənə qıbi ləqy edilməsi əsasi üzrə, qəndir jeni dən kyrylməsə, bitərəfdəndə milyonlarca inkiləb proletarjat ilə kapitalistlər arasında qı ziddijetlərin artma

ş və kapitalist ələqləri bejuq iktisadi bəhrələrdən xilasınyn proletarjat diktatyrası jəkmək da aktarməkdədir. Umumi miting bir səsle daxili və xarici düşmənlərimizə əlan edir qı, proletarjat diktatyrası jəkmək məksədini daşyan çəkəylərə bəkməyərək, biz Leninizm bəjraq ələqədə oktijabr mübarizədə galib qələnlər, həmmənin sosjalizm kyrylyş işində galib qələb bir nəfər qıbi sərjalarla kəzyi ordynyn və həkkiki qəməq çisi olan Ozo avijoxim cərqəsinə qırib, ələqənin mudafəsini kuvvətləndiririq interventlərə cəvab olaraq bizim institut “Kəzyi tələbə”, dirjzaabil fondynda 10,000 rublədən artıq pa ta verərək, Butun ali və ali səna je məqəblərini ələqənin mudafəsini kuvvətləndirməyə çağırıyır.

Jaxsın kommunist (b) firksəsi və ony rəhbəri jol. Stalin. Jaxsın butun dunja inkiləb stəb komintern.

Məhv olsyn II nci internatsional neqərləri, Jaxsın butun dunja oktijabrı.

Umumi iclas.

Kompleks sistemi və təmərqüz

By qun syra zəhmət məqəblərinin qəsqin bir syretde jeni dən kyrylməsə, məqəbin politexnikləşdirilməsi kə'i syretde istihsalat və əməq ilə bağlanmas, istər orta və istərse bir dərəcəli məqəblərimizdə jeni jeni əhjadların mejdən alması ony istər program və istərse metodyny dəqışdirmişdir.

Məqəbin politexnikləşdirilməsi programların qəqundən dəqışməsinə səbəb olmysdır. Bir çək jeni materjal əlavə etməq, bir çək hissəsini tylla maqla politexnizm əsası üzərinə kyrylmış program zəhmət unsurlarını əməq fəalijetini istihsalatın muhum sahələrlə tənyşlik əsaslarını ortaja kojmıydır. Program yalnız tədris üçün dəqil ysakların tərbijəsi onlardan kommunist əlakınyn muəjən verdiş və kənaətlərinin jəranması üçündür.

By məksədləri ələ etməq üçün hər şəjdən əvvəl muəllimlərimiz qundəliq pedagozi və metodiq məlymatlar kəzənək və bynlərin tədbiki jollarıny əqənəlməlidir.

Fəkət nədənsə bir çək muəllim joldaşlarımızda by həvəs çək zəifdir.

İmdijə kədar məqəblərimizdə jər dytan kompleks sistemi və daha jeni məqəblərimizə qəlməqdə olan projekt metodu əz parlan dərjələrini qəçirməqdə əldəklər bir zamanda bir çək

muəllim joldaşlar istər kompleks sistemini və istərse projekt metodynyn nədən ibarət oldyqyny əzərinə bir dyryl ajdənləşdirməklərini desəm xəta etmərəm.

By məkələdə əsas 7 sənəliq turq məqəblərində aparılan kompleksin janlış tədbikini sejləjəcəqəm. By məqəbdə aparılan kompleksin başlanma məksədini kompleksin konsertratsiyası (təmərqüz) məsələsindədir qı, byda kompleks sisteminin ən muhum nuktəsidir.

Məqəblərimizin ady zəhmət məqəbidir. By məqəbin metodu əməq əsası üzərinde kyrylməydir, kompleks projekt sisteminin əsas mərqəzi əməq və iş olmalıdır. Butun hadisələr, sejlər əməq ətrafında zəhmət prinsipləri üzərinde əqənəlməlidir.

Halbyqi bizim 7 sənəliq turq (zəhmət) məqəbi əsas mərqəzi brakb bir çək tənkidlər əradən kəldəyməsə və heç ilmi bir kəjketi olmayan YŞINSKININ. (kompleks ana dili, ədəbiyyat, ətrafında təmərqəzləməsi) prinsiplərinin gejrı şuyr bir syretde tədbik etməqdədir, (I nci grypların materjalları janlış olaraq by əsas üzərinə kyrylmıydır.)

Butun mevsiyar əməq və işdən yzak kyry cənsəz səs jəqyn

Kollektiv təsərrüfatı qənişləyir.

Vəqərabat dairəsində kolxoz hərrəqlərini cənəndərmək məksədi ilə səfərberliqə alınyb, qəndərlimə jol. Abdylajefin çəkəkanlıq səsində kolxozlar 20-30 faizə kədar artmıydyr. Byndan başqa dairənin Rəhiməbat. Ş. Dəmirçi, Rəbər, Sərvanlar. Savet və Xzovo qəndlərində 30-40 təsərrüfatdan az olmamış şərti ilə jeni kolxozlar təşkil olınmyşdyr. Movçy kolxozların muvəffəkiyyətləri joksyl və ortabab zəhmət qəş qəndli qutləsini qonyly syretde kolxoz kyrylyş ətrafında toplaməkdədir.

I. BABAJEF

B. Vədi tokycy artelinin halı.

1930-nəci il oktijabr ajından təşkil olınmyş by tokycy artelinin 5 dəqəhə oldyqy qıbi byrada 10 nəfər işləjiriq, bynlardan 8 nəfəri kadən 2 nəfəri isə qısidir. By artel ajda 500 metro parça hasil edir.

Arteldə noksanlarda qəzə çarpyrı, oda 4 corab maqnasında istifadə edilməməsi və bəzi işçilərin isə sojyk bəkməydyr. By noksanlar aradan kəldəyməsə və artelin cənəndərməyə daha artıq əhəmiyyət verilməlidir.

NOZİK

lary arasında aparılır (TƏNƏZ-ZƏHLƏR demonstratsiyalar bejle nəticəsiz kəlar desəm dəqrydyr) çunqı əsas prinsiplərdə xəta vardır.

Şubhəsiz by vəziyyət məqəbi politexnikizmə dəqil, dogmatizm (əsqi bir metoddır) aparılır, taxyl danəsinin tarixini anlatmaq vastəsilə çocyklar qənd təsərrüfatı istihsalatı ilə tənyş etməq olmaz. By məksədi ələ etməq üçün çocyklar qənd təsərrüfatı və kolxoz kyrylyşı ilə təcrübəvi olaraq rabitəndirməq lazımdır. Sy damlasın tarixi vastəsi ilə sylyn dərjənlər anlatmada qəzəl nəfis əl verməz. By sahədə çocuky byxar maqnası ilə tənyş etməq lazımdır.

Başqa bir səzlə muəllim qəzəl bir nəqyl intil bahaly sezləri təbiet, zəhmət, ilə ysəqın fiqrlı arasında bir rabitə jəratmaz.

Ona qərə anadili, zəhmət, politexnizm əsası üzərinde kyrylyş, məqəblərdə kompleks sisteminde mərqəz olmaz.

Turq 7-sənəliq zəhmət məqəbi əz tədris metodunda qı by kusyri kəldərməyə çəkəməly və əjni zamanda kompleks-proekt sisteminin məqəbdə qəniş mejdən almasına çəkəməlydir. Əməq prinsipləri əz metodların əsas olmalıdyrlar.

I. T. P. TEXNIKOM MUƏLLİMİ LƏTİF

Hej'et təhririjje